

JEAN
ANOUILH

DIVADLO PETRA BEZRUČE
vyznamenané Za zásluhy o výstavbu

Sezóna 1979—1980

Jean Anouilh

ANTIGONA

Překlad — Jaroslav Konečný

Režie — Josef Janík

Výprava — Marta Roszkopfová

Hudba — Jan Tomšíček

Představení řídí — Marta Bielecká

Text sleduje — Jiřina Čížková

Jako součást scénické výpravy použita

fotografie Viktora Koláře

Hraje orchestr DPB s dirigentem

Janem Tomšíčkem

ANTIGONĚ, dcera krále Oidipa a Iokasty; doprovázela otce na jeho bludné pouti Řeckem, když prchal před pomstou Erínyí, až do posvátného háje na Kolónu, odkud se její otec již nevrátil. Její mladší sestra se jmenovala Isméné, bratři Polyneikés a Eteoklés. Polyneikés vyvolal válku sedmi proti Thébám, aby porazil svého bratra Eteoklea. Oba Oidipovi synové se v souboji vzájemně usmrtili. Thébským králem se stal Kreon, bratr Iokasty, který zakázal, aby Polyneikés jako nepřítel vlasti byl pochován. Jeho zákaz překročila Antigoné, která se sestrou Isménou se snažila zabránit bratrovraždě. Kreon dal Antigonu uvázat do skalního vězení, kde měla zemřít hladem. Antigoné se však usmrtila dřív, než ji mohl zachránit syn Kreontův Haimón, její snoubenec. Oběsila se na svém závoji. Haimón se vrhl v zoufalství na svůj meč. Kreontova žena Eurydika se usmrtila po hrozném zprávě o synově smrti. Isméné žila pak bídě v paláci Kreontově.

(Podle Slovníku antické kultury)

JEAN ANOUILH, dnes sedmdesátiletý pán, je na našich jevištích jedním z nejčastěji hraných francouzských autorů. Ne všechny jeho hry byly stejně úspěšné, ne všechny našly stejný ohlas u nás jako ve Francii. Existují však některé rysy v Anouilhově tvorbě, které i po několika desítkách let opravňují divadelníky znovu jeho hry inscenovat. Je to jednak zvláštní divadelní poetika Anouilhova, která se zrodila pod vlivem francouzské avantgardy 30. let, pod vlivem Giraudoux, Claudela, ale také Shawa a Pirandella. Anouilhovo okouzlení divadlem v jeho metaforičnosti, básnickosti, v nezakryvané umělosti. Brání se naturalistickému popisu skutečnosti, přijímá pirandellovský princip hry ve hře, spojuje komické s tragickým a rozum s citovou apelativností.

A dále je to angažovanost jeho tvorby, návrat myšlenky a osobité morálky, a to v době, kdy divadla okupovaly jen bulvární frašky a lehké konverzační komedie. Anouilh ve svých hrách procházel vývojem, měnil žánry i úhly pohledu, jeho hry jsou jednou „černé“ jindy „růžové“ — **ale mluví se v nich o stejném problému: o člověku, o jeho hledání správné cesty v životě, o správné volbě jeho místa ve světě.**

Narodil se r. 1910 v Bordeaux; otec byl krejčí, matka houslistka. V r. 1919 se přestěhovali do Paříže, na Montmartre. Ve třinácti letech psal Anouilh své první — „falešné“ — hry, které předváděl kamarádům a příbuzným. Po ukončení základního a klasického vzdělání začal studovat práva — a stále více propadal divadlu. V roce 1929 píše první serióznější hry, první inscenace se dočkal o rok později. To už zanechal právnických studií a pracoval v reklamní agentuře. Roku 1937 slavil svůj první skutečný úspěch na divadle hrou Cestující bez zavazadel v režii George Pittoëffa. Napsal kolem třiceti her, rozdělovaných většinou na tzv. „černé“ a „nové černé“ (Kruté štěstí, Cestující bez zavazadel, Eurydika, Antigona, Medea, Romeo a Jana), hry „růžové“ (Ples zlodějů, Dostaveníčko v Senlis), hry „jiskřivé“ (Pozvání na zámek, Zkouška aneb potrestaná láska, Cecílie aneb škola otců), hry „skřípavé“ (Ardéla aneb sedmikráska, Valčík toreadorů, Miláček Ornifle, Chudák Bitos) nebo hry „kostýmní“ (Skřivánek, Becket aneb čest boží).

Parafrázi antické Sofoklovy tragédie Antigona napsal Anouilh v době francouzské resistance za druhé světové války; premiéra byla v pařížském divadle Ateliér v roce 1942. V Československu byla Antigona uvedena v únoru 1946 na scéně Divadla 5. května v překladu Ivo Fleischmana a v režii Antonína Kurše. I v našem tisku a přímo na akademické půdě Univerzity Karlovy se rozběhla ostrá diskuse o smyslu této hry, podobně jako tomu bylo po jejím premiérovém uvedení ve Francii. Dnes se k Antigoně vrátilo po třiceti letech hned několik československých divadel. Spor o vztah hry ke konkrétní historicko-sociální situaci Evropy druhé světové války přestal být aktuální. Anouilhova výpověď o dvou konfliktních názorech na život a způsob zařazení jedince do společnosti nikoli. Antigona je více diskusí, dialogem, konfrontací. Autor se nestaví bezvýhradně ani na stranu Antigony, ani na stranu Kreonta, jednoznačný soud vynáší snad jen o „třetí kategorii postav“ — o strážných, chůvách a jim podobných. Rafinovaně hned na počátku odhalí divákovi karty: potom nechává postavy víc filozofovat než jednat, a přesto dokáže udržet divákovu pozornost, vyburcovat ho z jeho krutě vlažného přístupu ke svým bližním i k sobě. Spojením filozofické čistoty i palčivé životní naléhavosti přivádí divákovu pozornost k problémům svobody a nutnosti, sobectví a schopnosti přizpůsobit se zájmům celku, hranic odpovědnosti a kompromisu, svědomí každého z nás.

AB

OSOBY	OBSAZENÍ
-------	----------

Antigona Marie Logojdová

Kreon Jiří Zach

Chór Pavel Handl

Strážný Miloslav Čížek

Haimón Kostas Zerdaloglu

Isména Růžena Rudnická

Chůva Alena Tománková

Posel Luděk Eliáš

Páže Robert Raška j. h.
(žák LŠU Vítkovice)

Euridika Ludmila Bednářová

První strážný . . . Bronislav Tabášek j. h.

Druhý strážný Jaromír Meduna

Premiéra 7. září 1979

Vedoucí uměleckotechnického provozu Kazimír Trnka, Vzorný pracovník kultury

Kostýmy zhotoveny kolektivem brigády socialistické práce pod vedením Marcely Vítkové

Jevištní výprava zhotovena kolektivem výrobních dílen DPB pod vedení Přemysla Kirschnera

Vedoucí kolektivu jevištních stavěčů Josef Drda

Vedoucí osvětlení Jaroslav Řezáč

Svítlí Zdeněk Osif

Vlásenky Jarmila Oboráková, Alžběta Knapková, Rozvita Chamrádová

Rekvizity Miroslav Antal, Milan Bařina

Garderoba Jana Lhotská, Zdena Rozsypalová, Drahomíra Lučanová

35. sezóna

PROGRAM DIVADLA PETRA BEZRUČE
UMĚLECKÝ ŘEDITEL LADISLAV KNIŽÁTKO

Program připravila dramaturgyně

Alena Beránková

Výtvarná spolupráce Marta Roszkopfová

Fotografie Marta Roszkopfová

Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p.,
provoz 22, Hollarova 14, Ostrava 1

Veškerá práva k provozování tohoto díla
zastupuje DILIA Praha

Cena 2,— Kčs

